

Juryrapport W.A. van Es-prijs 2018

De W.A. van Es-prijs is een stimuleringsprijs voor jong onderzoekstalent op het gebied van de Nederlandse archeologie. Aan de prijs, die jaarlijks tijdens de Reuvensdagen wordt uitgereikt, is een oorkonde verbonden en een geldbedrag van € 2000,-, beschikbaar gesteld door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De W.A. van Es-prijs wordt alternerend uitgereikt voor een proefschrift en een masterscriptie. Dit jaar gaat de prijs naar het beste proefschrift van de afgelopen twee jaar.

Proefschriften konden worden voorgedragen door de promotor of een andere direct bij de totstandkoming van de dissertatie betrokken begeleider. Dat werd gedaan vanuit de Universiteit Leiden, de Universiteit van Amsterdam, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Radboud Universiteit Nijmegen en de Technische Universiteit Delft: in totaal acht voordrachten.

De jury, bestaande uit Stijn Arnoldussen, Wim van Es, Annelou van Gijn, Roel Lauwerier, Johan Nicolay en Wouter Vos, kreeg een breed scala aan studies te beoordelen: gevarieerd zowel naar periode, onderwerp als universiteit.

De inzendingen laten ook goed de verbreding van de archeologie naar onder andere de natuurwetenschappen en de fysische geografie zien. Het object van onderzoek varieerde van de reconstructies van landschappen, hun routes en gebruikswijzen, naar de studie van leefgemeenschappen, grafcontexten, individuele voorwerpen tot corrosieproducten en isotopen. Duidelijk is de voortschrijdende trend om te promoveren op een bundeling van artikelen, wat zorgt voor een vroegtijdige verspreiding van de resultaten die daardoor eerder bijdragen aan het internationale debat.

De complete lijst met voordrachten is als bijlage aan het juryrapport toegevoegd.

Met veel plezier heeft de jury zich ook dit jaar weer op deze stapel proefschriften gestort, maar op ons gezamenlijk beraad bleken er drie een duidelijke voorhoede te vormen. Voordat ik namens de jury de winnaar van de W.A. van Es-prijs 2018 bekendmaak, geef ik een korte schets van deze drie.

Lisette Kootker (Vrije Universiteit Amsterdam) schreef een bijzonder degelijk proefschrift 'Mapping migrations' dat in uitstekend geschreven artikelen laat zien dat door de bestudering van het zeer kleine – strontium isotopen – grote vragen over o.a. migratie, transport van slaven en uitwisseling beantwoord kunnen worden.

Rowin van Lanen (Universiteit Utrecht) stortte zich onder de titel 'Changing ways' van achter zijn beeldscherm op 'big data' - waaronder die uit ARCHIS - om reconstructies te maken van landgebruik, veranderende routenetwerken, transport over grote afstand, nederzettingenpatronen en ontwikkelingen in de demografie. Hij presenteert een nieuwe methodiek die uitnodigt om verder toegepast te worden.

Sasja van der Vaart (Universiteit Leiden) promoveerde op 'Fragmenting the Chieftain'. Een fraaie materiaalstudie van elitegraven uit de vroege ijzertijd in Nederland, waarmee nieuw

licht wordt geworpen op het begrafenisritueel uit deze periode. Mede door de prachtige en uitvoerige catalogus is nu ook veel oud onderzoek in samenhang internationaal ontsloten.

De drie studies zijn zeer divers, maar liggen qua kwaliteit heel dicht bij elkaar. Dat leverde flinke discussie op binnen de jury, en uiteindelijk belandden twee studies *ex aequo* op de tweede plaats. Nummer één en dus winnaar van de W.A. van Es-prijs 2018 in de categorie beste archeologische proefschrift van de afgelopen twee jaar is ... Lisette Kootker!

Haar onderzoek vormt het fundament voor de gedegen toepassing en duiding van Nederlands isotopenonderzoek. Verder acht de jury de door haar gerealiseerde integratie van natuurwetenschappelijke methoden binnen sociaal-culturele onderzoekscontexten prijzenswaardig. Zij toont bovendien aan dat ook binnen een commerciële setting dit type voor Nederland innovatief onderzoek mogelijk en lonend is. Het werk kan daarmee een flinke impact hebben op de archeologiebeoefening in Nederland.

Amersfoort / Vlaardingen, 16-11-2018

Bijlage: Voorgedragen kandidaten W.A. van Es-prijs 2018

Yvonne van Amerongen (Universiteit Leiden): Wild West Frisia. The role of domestic and wild resource exploitation in Bronze Age subsistence.

Janna Coomans (Universiteit van Amsterdam): In pursuit of a healthy city. Sanitation and common good in the Late Medieval Low Countries.

Marieke van Dinter (Universiteit Utrecht): Living along the Limes: Landscape and settlement in the Lower Rhine Delta during Roman and Early Medieval times

Lisette Kootker (Vrije Universiteit Amsterdam): Mapping migrations. The application of strontium isotopes in Dutch cultural heritage research

Rowin van Lanen (Universiteit Utrecht): Changing ways: Patterns of connectivity, habitation and persistence in Northwest European lowlands.

Janneke van der Stok-Nienhuis (Technische Universiteit Delft): Artefact biography 2.0; the information value of corroded archaeological bronzes.

Sasja van der Vaart-Verschoof (Universiteit Leiden): Fragmenting the chieftain. A practice-based study of Early Iron Age Hallstatt C elite burials in the Low Countries.

Christel Veen (Radboud Universiteit Nijmegen): New artefacts, old traditions. Roman Period statuettes in the Netherlands: representation and ritual use in context.